TOVERI

Lännen suomalaiseen työväen lännenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MAKELA
SULO SYVÄNEN

TOVERI
(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Huoneusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

Sammakosta ei voi tulla härkää

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Oregon, November 22, 1917, as required by the Act of Congress, October 15th, 1917.)

Amerikalainen Bismarck, joku itäläisten suurkapitalistien muodostama National Security League, on ottanut eteensä tehtävän, jossa se vanhenee ja kaivaa omaa hautaansa. Se selittää juurruttavansa sosialismin pois Amerikasta.

Jos täkäläiset bourbonit eivät seuraisi niin tarkasti europalaisten edeltäjiensä esimerkkiä kaikessa, niin ne tietäisivät miten sellaisille käy, jotka eivät mitään opi eivätkä mitään unohda. Ne tietäisivät silloin, että vaikkakin he ovat nyt hetkellisesti onnistuneet riistämään työläisten oikeudet, niin sellainen tilanne ei ole mahdollinen jatkuvasti. Siitä täytyy tulla loppu.

Preussilainen Bismarck osaisi antaa vakavan opetuksen täkäläisille luokkaveljilleen; kokemukseen perustuvan opetuksen, joka olisi täkäläisiltä säästänyt sosialismin poisjuuruttamisvaivat.

Ainoa keino joka tällä liitolla on käytettävänään sosialisteja vastaan, on väkivaltaisuus ja laittomuus. Se saattaa saada aikaan kärsimyksiä ja ikävyyksiä yksityisille, sillä sen "vigilantit" eivät mahdollisesti häikäile päästää anarkistiluonnettaan valloilleen, mutta sellaisilla keinoilla ei ole koskaan tapettu ajatuksia, kaikkein vähimmän se onnistuu amerikalaisissa oloissa.

Paremmin tepsivä olisi luikertelu ja näennäinen myöntyminenkin ollut. Sillä olisi saatu osa työväestöstä toistaiseksi pysymään siinä luulossa, että järjestelmän muuttaminen ei olekaan välttämätön.

Kun työväestölle aletaan selittää, että se saa syöskennellä heiniä, tai että sen täytyy aina vain alistua, olivatpa olot minkälaiset tahansa, niin pitkää aikaa ei kulu ennen kuin Europan historia kertaantuu tälläkin mantereella. Mutta typeryydestään tunnetut täkäläiset suursaalistajat käyttävät tilaisuutta hyväkseen — lopettaakseen oman valtakautensa. Sillä ainoastaan siihen heidän sosialismin poisjuurittamistoimenpiteensä johtavat. Siihen vastaisi Bismarck, että hänkin aikoinaan koetti puhaltaa sammakkoa häräksi, mutta epäonnistui ja huomasi kauhukseen, että kaikesta luovuttuaan oli Saksan sosialistien voima kasvanut arvaamattomasti. Bismarck kukistui, mutta sosialistinen liike jäi elämään ja sen historia jatkuu kauan sen jälkeen, kun Bismarck ei enää ole ollenkaan muistissa.

Sosialistinen liike ei ole kapinaliikettä, se on kumousliikettä, joka syntyy vallitsevista oloista, ja siksi sen tukahuttaminen ei olekaan mahdollista.

Sosialistiset sanomalehdet voidaan lakkauttaa, sosialistien kokoukset voidaan kieltää, ja kansalta voidaan pidättää ulkoapäin tuleva totuus melkein tykkänään, mutta sen jokapäiväisen elämän tuntemusta ei mikään mahti mailmassa voi tukahuttaa. Vankilat saatetaan täyttää uhreilla ja hirsipuut voivat olla vapaustaistelijain tienviittoina, mutta sittekään ajatus ei kuole, eikä pyrkimys parempaan katoa.

Työväenluokan historiallista tehtävää: kapitalistiluokan tilalle yhteiskunnalliseksi mahdiksi kohoamista, ei millään voida estää, niin paljon kuin sitä koetetaankin.

Bolshevikien rauhantarjoukset

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Oregon, November 22, 1917, as required by the Act of Congress, October 15th, 1917.)

Pari päivää sitten tulleet tiedonannot kertovat bolshevikien rauhantarjouksen saavuttaneen Saksassa epäsuosiota. Keisarin selitetään vastanneen, että ainoastaan Venäjän keisarillisen hallituksen tai sen laillisen edustajan kanssa tullaan antautumaan neuvotteluihin.

Me emme tiedä mistään sellaisesta kuin bolshevikien **Saksan keisarille** tekemästä rauhantarjouksesta. Me olemme käsittäneet siten, että bolshevikit ovat tarjonneet rauhaa **Saksan työväelle,** kehottaen niitä tekemään Saksassa sen mitä bolshevikit ovat tehneet Venäjällä, nimittäin kukistamaan itsevaltaisen hallituksen ja asettamaan sen tilalle kansan hallituksen kansan kautta ja kansaa varten. Bolshevikit eivät ole tarjonneet Saksalle edes erikoisrauhaa, vaan esittäneet rauhaa kaikille sotiville valloille.

Ja jokaisen sotivan vallan, jonka päämääränä on kansanvaltaisuus, velvollisuus on asettua siitä vaatimusta tukemaan, sillä Venäjän bolshevikit ovat ehdottomasti kansanvaltaisin aines, mitä sodassa nykyisin on mukana. Ne ovat samaa Venäjällä, kuin vähemmistösosialistit Saksassa, vastustaen kaikin voimin kaikkia kansanvaltaisuuspyrkimysten vastustajia.

Taitaa Saksan junkkerijoukko saada odottaa pitemmän aikaa, ennen kuin sen ystävä "Venäjän keisarillinen hallitus" on jälleen vallassa, ja vastaamassa rauhanesityksiin. Ennemmin käy kaikesta päättäen siten, että Saksan junkkerismi on keisareineen siellä missä Venäjän feodalismi tsarivaltoineen on nykyisin; ellei Siperiassa, niin jossakin muualla karkotettuna.

Vallan hyvin on tiettyä, että Venäjän kansanvaltaisimmalla aineksella, sikäläisellä bolshevikipuolueella ei ole odotettavissa suosiollisia rauhanehtoja Saksan junkkerihallitukselta. Kaikkein vähimmän sallisi Saksan valtaluokka bolshevikien valtaanpääsyä Venäjällä. Ja jokainen sodassa oleva valta näyttää siinä suhteessa olevan samaa mieltä; ne kaikki vastustavat ensitilassa kansanvaltaisuuden valtaanpääsyä Venäjällä.

Mitä sanovatkaan ne jotka ovat selittäneet bolshevikien olleen Saksan tarkotuksia ajamassa. Saksako ei hyväksyisikään omien asiamiestensä valtaanpääsy? Kyllä, jos bolshevikit olisivat missään suhteessa olleet Saksan asiamiehiä, mutta sitä ne eivät ole olleet, eivätkä voikaan olla, niin erilaiset ovat junkkerismin ja työväestön tarkotusperät.

Kautskyn selitys erottamisestaan

Joku aika sitten kerroimme, että Saksan sotasosialistit erottivat Neue Zeitin toimituksesta Karl Kautskyn ja hänen toverinsa. Tämä Saksan sosialistisen liikkeen paras julkaisu, koko mailman sosialistien omatunto ja tienviitta, on nyt joutunut erään Kunowin käsiin, joka on tunnettu kiihkeänä imeperialistina ja hallituksen politiikan kannattajana. Kautskyn erottaminen tapahtui salakavalalla tavalla, joka lisää raskaan kuorman siihen syntitaakkaan, josta scheidemannien vielä kerran on vastattava työläisten tuomioistuimen edessä.

"Meidät erotettiin ja Kunow asetettiin lehden päätoimittajaksi ennen kuin tiesimme mitään koko asiasta", sanoo Kautsky eräässä yksityiskirjeessään. "Tämä menettely oli ehkä vieläkin kavalampi kuin torpedoiminen varoitusta antamatta."

Erottamisesta kirjottaa Kautsky seuraavasti:

"Neue Zeitin 36 vuosikerta alkaa lokakuun 1 päivänä ja minä työtoverini Wurmin kanssa valmistelin lokakuun numeroa kun meille ilmoitettiin puolueen toimeenpanevasta komiteasta, että olemme erotetut toimistamme. Ilmotettiin, että virallinen erottamisemme tapahtuu joulukuun 31 päivänä, mutta että meidän on heti lakattava työskentelemästä lehdessä. Tämä kaikki tapahtui niin nopeasti, että meille ei edes jäänyt aikaa heittää jäähyväisiä lukijoillemme.

"Neue Zeitin toimittajaksi on nimitetty Kunow, joka on taistellut imperialismin välttämättömyyden puolesta ja lehti tästä lähtein tulee toimitettavaksi hänen imperialististen käsityskantojensa mukaisesti.

"Tämä kaikki on kyllräkin luonnollista; ei ole olemassa mitään syytä, minkätähden Neue Zeitin toimittajia kohdeltaisiin paremmin kuin on kohdeltu Gleichheit'ia, Vorwärts'ia ja muita sosialistilehtiä, jotka toimeenpaneva komitea niinikään väkisin otti käsiinsä.

"Mutta kuitenkin herää seuraava kysymys: Minkätähden tätä ei tehty jo aikoja sitten? Jos meidän jäsenyytemme äskettäin muodostetussa Saksan itsenäisessä sosialidemokraattisessa puolueessa tekee meidät kelvottomiksi toimittamaan Neue Zeit'ia, niin miksi meidät on erotettu vasta nyt, eikä kohta Gothan edustajakokouksen jälkeen?

"Minä jo otaksuin että asia oli jätetty lepäämään Wyrtsburgin konventsioniin asti, jonka enemmistöryhmä pitää. Miksikä meidät sitten erotettiin näin äkkiä, 14 päivää enne tuota kokousta? **Tarkotettiinko sillä antaa** vähän esimakua niistä sovitteluharrastuksista, joita tuon konventsionin piti osottaa.

"Toimeenpanevan komitean menettely on selitettävissä vain sillä, että se oli jo aikoja sitten päättänyt ajaa minut tiehensä, mutta viivytteli sitä Tukholman konferenssin takia. He eivät tahtoneet esiintyä tuon kokouksen edessä huonolla maineella, mikä heillä olisi ollut, jos he näin olisivat menetelleet vanhinta sosialistista julkaisua kohtaan. Nyt kun Tukholman konferenssi on lykätty tulevaisuuteen, toimeenpanevalla komitealla ei ole mitään pelättävää ja se tuntee voivansa menetellä mielensä mukaan. Ja eikä sillä on vielä joitakin taloudellisia näkökohtia erottaessaan meidät syyskuun 26 päivänä. Se oli kyllin aikasin säästääkseen 3 kuukauden palkan toimittajille ja kylliksi myöhään saadakseen neljännesvuositilauksien tilausrahat riippumattomilta tilaajilta.

"Me saimme erottamisilmotuksen juuri kun olimme lopettaneet lokakuun numeron toimittamisen. Meidän annettiin lopettaa tuon numeron toimitustyö eikä meitä häiritty siinäkään, kun me teimme valmistavaa työtä useita seuraavia numeroita varten. Meille ei kerrottu, että työmme oli turha, koska meidän erottamisestamme jo oli päätetty. Meidän annettiin lähettää käsikirjotuksia kirjapainoon Stuttgartiin, mutta kirjapainon hoitajalle oli määrätty, että niitä ei saa latoa. Nämä kirjotukset palautettiin meille samana päivänä kun ilmotettiin erottamisestamme. Meidät päätettiin erottaa ja Kunow asetettiin tilalle ennenkuin tiesimme siitä mitään. Tämä on vieläkin pahempaa kuin torpedoiminen ilman varotusta.

"Kun ajattelee näitä katalia ja käärmemäisiä menettelytapoja, muistuu mieleen se, minkä Freiligrath kirjotti eräässä toisessa, tärkeämmässä tapauksessa, — silloin kun Marxin toimittama Rheinische Zeitung lakkautettiin: 'Ei mitään rehellistä iskua avoimessa taistelussa, vaan salakavala pisto selän takaa'. Siihen aikaan lakkautettiin lehtiä terroriseeraamalla toimittajia. Mutta he ainakin tiesivät, mistä oli kysymys. Nyt turvaudutaan mitä likaisimpiin keinoihin, joskin tarkotus on sama, — arvostelun lopettaminen.

"Mutta ne olosuhteet, jotka tekivät tämän mahdolliseksi, ovat loppumaisillaan. Ja mitä paksumpia sulkuja rakennetaan, sitä voimakkaampi on oleva virta, joka sen hävittää.

"Freiligrath kirjotti yllä olevan vuonna 1849, jolloin vallankumous oli sortumaisillaan ja jo olikin kukistettu tärkeimmissä keskuspaikoissa. Mutta nyt valtiollinen taistelu ei ole lamautumaisillaan, päinvastoin taistelu käy kiihkeämmäksi ja teräväm-mäksi päivä päivältä. Ja sen, minkä Freiligrath silloin huomasisi, sen voin minä vielä suuremmalla voimalla tänään sanoa Neue Zeitin lukijoille:

"Hyvästi siis, muta ei ainiaaksi, sillä, veljet, he eivät voi tappaa henkeä.

"Ja joskin olen vanha mies, niin minä yhä toivon näkeväni sen päivän, jolloin on voitolle päässyt se, jonka vallottamiseksi Neue Zeit on taistellut 36 vuotta ja minä myös toivon voivani tehdä osani tämän tarkotuksen saavuttamiseksi."

MAILMANKATSOMUKSIA

SOTA-AJAN KALOJA IRLANNIN RANNIKOLTA.

Irlantilaiset kalastajat pitkin rannikkoa, joiden äärellä vedenalaiset ovat työskennelleet, ovat saaneet muutamia merkillisiä kala-aarteja viime vuosina. On hyvin tunnettu kertomus kalastajasta, joka sai verkkoonsa Lusitaniasta $15,000 arvoisen timanttilippaan ja jonka rehellisyys palauttaessaan sen takasin alkuperäiselle omistajalle, palkittiin $1,000 tsekillä. Toinen kalastaja tuli kotiinsa kalastusretkeltä, aluksen kannella köytettynä hieno, uusi amerikkalainen automobiili. On sadottain kalastajia, jotka ovat tehneet sieviä omaisuuksia pelastaessaan yhden tai toisen laatuista tavarata. Nykyaikoina on vehnän, jauhojen ja hiilten kalastus tuottavata elinkeinoa rannikkokylissä.

Miehestä, joka tuli automobiilin kanssa kotia mereltä, kerrotaan laajalti Irlannin satamissa. Poikansa kanssa hän meni kalastamaan makrilleja. Hän kuuli räjähdyksen. Taivaanrannalla oli Amerikasta tuleva höyrylaiva uppoamassa, perä edellä. Se oli torpedoitu. Kalastaja ohjasi sitä kohden ja tapasi pian kapteenin ja miehistön avoveneessä. "Se on lastattu amerikkalaisilla automobiileilla. Te voitte saada yhden, ennenkuin laiva painuu pohjaan," sanoi kapteeni leikillään.

Torpedoitu laiva oli vielä veden yläpuolella, kun kalastaja tuli kupeelle. Hän lähetti oitis poikansa kannalle katselemaan. Poika huomasi lastiruuman täynnä automobileja. "Tuo yksi tänne lastausaukon kautta," ohjasi isä. Jonkin koneen avulla pudotettiin automobiili kalastusalukseen. — Muutamia minuutteja sen jälkeen, kun kalastaja-alus oli kulkenut pois, katosi höyrylaiva. Kalastaja on nyt automobiilinsa kanssa kylänsä kunnia.

Useat torpedoidut alukset onnistuvat pääsemään rannikolle, jossa ne tavallisesti murskautuvat palasiksi kallioihin. Mutta ennenkuin lasti on hukkunut ijäksi, tulee mailien laajuudelta väkeä pelastamaan tavaroita. Miehet, naiset ja lapset hyökkäävät lastin kimppuun ja laivan päälle. Messinkiosat ja kaikki arvokas korjataan pois. Jauhot, kannutetut lihat, hedelmät ja kasvikset muodostavat suurimman osan korjattavista tavaroista.

Yksi kylä on ollut onnen suosikki, kun aivan sen ovien eteen on ajautunut pari ruokatavaroilla lastattua laivaa. Suurin osa laivoista uppoaa luonnollisesti merellä. Mutta se ei lannista valpasta kalastajaa. On tunnettua, että ne ovat kulettaneet pois muutamia satoja säkkejä parhaita amerikkalaisia jauhoja aluksesta, sillä aikaa kun se on ollut uppoamassa monien mailien päässä mailta. Jos räjähdys repii kyllin suuren aukon, tulee paljo lastia irralleen ja ajautuu rannoille, joilta valppaat asukkaat ne pian korjaavat.

Pelastusyhtiöt ovat myös hyvin toimeliaat ja tekevät suuremmoisia voittoja. Muutamat ovat kulettaneet kaiken miehistönsä tuolle rannikolle.

- - -

PISAMAT ELI KESAKOT.

Niiden todellista syytä ei varmuudella tunneta, sillä ne näyttävät ilmaantuvan ilman mitään varsinaista aihetta. Tavallisesti niiden selitetään johtuvan kovan auringonpaisteen synnyttämästä valotuksesta. Oikeastaan ovat pisamat pieniä rajotettuja pigmentti (väriaine)-täpliä, joilla ei ole minkäänlaista yhteyttä sisusvaivojen kanssa. Niiden poistamiseksi ei tunneta mitään luotettavaa keinoa. Sähkövirran avulla on koetettu saada näitä pigmenttitäpliä liukenemaan, mutta se menettely ei ole läheskään kivutonta; on sitäpaitsi pitkällistä eikä ensinkään varmasti vaikuttavaa. Muutamat henkilöt ovat erityisen herkkiä saamaan pisamia; heidän pitäisi mahdollisimman mukaan välttää auringonpaisteen pääsemästä suoraan kasvoihinsa ja käsiinsä. Paljo ilmotellaan kaikenlaisia "varmoja" parannusaineita pisamain eli kesakoitten poistamiseksi, mutta ne ovat kaikki aivan arvottomia.

On eräänlaisia pisamia, jotka ovat synnynnäisiä ja niinsanottujen "luomien" kaltaisia. Niidenkin poistaminen on työlästä. Jos sellaiset täplät ovat jotakuinkin tummanpuhevat, on parasta poistaa ne leikkauksella, sillä joskus tuollaiset synnynnäiset tummanpuhevat täplät ovat aiheuttaneet ilkeitä ajettumia.

- - -

LIIKEVOITTO JA IHMISELÄMÄ.

Sananparsina kiertää työväen keskuudessa useita sellaisia lauseita, joilla monet työnteettäjät ja heidän uskolliset hännäntuppensa miltei vaistomaisesti ilmaisevat riistäjäisunsa sellaisissakin tilaisuuksissa, jolloin — kuten on laita työonnettomuuksissa — edes ulkonaisen siivouskäsityksen luulisi heidän mielenpurkauksiaan hillitsevän.

Itse Amerikan kongressissa ovat jotkut työläisvalitsijoitaan mielessä pitäen suutaan pruukaavat porvaristoedustajat kertoneet juttua kaivosherrasta, joka saatuaan sanan järkyttävästä kaivosonnettomuudesta, huudahti: "Eihän vain muuleja ole kuollut?"

Suomessa on tuttu länsimaisen tehdaspomon komennus murskaantuneen työläisen ympäri kokoontuville työläisille: "Se koole mikä koole, me teketä tässä töitä vaa."

Ja eräältä Suomen paperitehtaalta kerrottiin, että kun työläisnainen joutui kaatuneen paperikuorman alle pahasti ruhjoutuen, kiiruhti pomo paikalle ja tiuskasi ruhjoutunutta auttaville työläisille: "Ei saa sotkea papereita!"

- - -

KUN LUOKKATIETOISUUTTA PUUTTUU.

Californian, ja eritoten San Franciscon, järjestynyt työväestö on lujasti asettunut kannattamaan Tom Mooney'a, Billingsiä ja muita kapitalistien pommisalaliiton uhreja. Kuitenkin saattoi San Franciscon Työväenneuvoston esimies äskeisessä Californian A. F. L:n valtiokonventsionissa pitää puheen, jossa hän katkerasti hyökkäsi Mooney'a, Billingsiä, Weinbergiä y. m. vastaan ja ylisti piirisyyttäjä Fickertiä. Tosin hän sai vastaansa paheksumismyrskyn milt'ei kaikkien edustajien puolelta, jotka suuttumuksella torjuivat moisen rehellisiä työläisiä vastaan tähdätyn hyökkäyksen. Mutta kuinka tuollaista ollenkaan saattoi tapahtua? — Sentähden että tuo puheenjohtaja, muuan A. W. Bruillet, on asianajaja ja siinä toimessaan yhtiöitten vakinaista palkkaa nauttiva syöttiläs. Ja tuollainen olio voi päästä työläisten keskusneuvoston puheenjohtajaksi! Parempaa näytettä ei tarvita kuvaamaan amerikkalaisen työväenliikkeen surkeutta.

- - -

NAIS-ÄÄNESTÄJIÄ ALETAAN KESYTTÄÄ.

New Yorkin valtion kuvernööri on nimittänyt erään Higley nimisen naisen Hudson Fallsista valtion hyväntekevätsyystoimiston jäseneksi. Enemmänkin samanlaatuisia nimityksiä on odotettavissa. Vastavalittu New Yorkin pormestari Hylan ilmottaa "tuntonsa sanovan," että naiset ovat oikeutettuja saamaan osansa jaettavina olevista virkapaikoista, ja lupaa ottaa tämän asian "suosiolliseen huomioonsa." Tappiolle jääneen republikaanipuolueen pomo Koenig taas on luvannut "laittaa naiskansalaisille käytettäväksi klupihuoneustoja, jos uudet valitsijattaremme haluavat suorittaa osansa politiillisesta toiminnasta." Kapitalistipuolueet ovat siis jo täydessä touhussa liittääkseen miehiseen äänestyskarjaansa myös naispuolisen valikoiman.

- - -

Valtiomiehen alku.

Opettaja (koettaen lasten mieliin istuttaa lempeyden hyvettä ja kostonhimon hillitsemistä): "Kuuleppas, Kalle, mitenkä sinun siis on tehtävä, jos joku toinen poika herjaa sinua räkänenäksi?"

Kalle (hetken mietittyään, epäröiden): "Kuinka iso poika?"

Meksikossakin ollaan edellä meistä.

Yucatanin valtion virallisen kertomuksen mukaan ovat kaikki sen valtion työläiset järjestyneitä. Yksinpä kiinalaisetkin, jotka siellä ovat töissä, ovat perustaneet erikoisen "työväen majan." Nuo Meksikossa oleskelevat kiinalaiset näkyvät olevankin peräti ihmeellistä väkeä. Eräässä yleisessä kokouksessaan he ovat yksimielisesti päättäneet lausua jyrkän paheksumisensa "siitä raakalaismaisesta oikeudenkäytöstä, jota San Franciscon oikeusvirkailijat ja valamiehistöt ovat harjottaneet Mooneyn ja Billingsin jutuissa."

- - -

VALLANKAAPPAUS-PUUHIA?

Jotkut lehdet kertovat "eteviltä" politikoitsijoilta kuulleensa, että viime aikoina on eräältä taholla ryhdytty mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin ensi vuotisten edustajavaalien sivuuttamiseksi. Parhaat amerikkalaisen lainsäädännön tuntijat ovat saaneet toimekseen keksiä keinoja, miten voitaisiin kiertää ne lakimääräykset, joiden mukaan vaalit on säännöllisesti joka kolmas vuosi toimitettava.

Jos tuossa tiedossa on perää, niin olisipa siinä työväelle aihetta vakavaan ajatteluun.

- - -

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Oregon, November 22, 1917, as required by the Act of Congress October 15th, 1917.)

Amerikkalaiset eivät koskaan ole olleet vankkoja sananvapauden kannattajia. Enemmistö on aina ollut hirmuvaltainen eikä ole vähääkään välittänyt niinsanotuista vähemmistön oikeuksista. Senaattori LaFolletten vainoaminen ja I. W. W:tä vastaan suunnattu ajojahti muistuttavat niitä aikoja, jolloin William Lloyd Garrisonia nuora kaulassa retuutettiin pitkin Bostonin katuja ja jolloin orjuuden vastustajia sakotettiin ja vangittiin karkuteillä olevain orjien avustamisesta.

- - -

Hajamielinen.

Nuori rouva (istuessaan miehensä kanssa puiston penkillä, yht'äkkiä): "Siunatkoon — tuolla tulee isä...!"

Mies: "Mitäpäs siitä?"

Nuorikko: "Niin tosiaan — johan me olemme naimisissa."

- - -

Charlie Chaplin

on — arvaattekos, mitä? N. Y. Volkszeitungin tietämän mukaan — sosialisti! Charlien kun pistämme presidentti-ehdokkaaksi, niin saammepa olla varmat kaikkien tosiamerikkalaisten — niiden oikeista oikeimpien amerikkalaisten — äänistä.

Järjestömme asioita

LÄNSIPIIRIN S. S. OSASTOILLE HUOMIOON OTETTAVAA.

Nyt on se aika käsissä jolloin Länsipiirin s. s. osastojen olisi sanottava, pidetäänkö tänä vuonna piirin edustajakokousta taikka eikö pidetä. Kuten muistetaan, ovat piirimme osastot useanakin vuonna, "munkkineet" tuon edustajakokouksen pitämisen puolesta ja sitä vastaan, niin pitkälle, että vasta viimeisessä tingassa on kuin tulipalon liekissä saatu päätetyksi, että edustajakokous pidetään. Niinpä viime vuonnakin — äänestelttiin piirimme edustajakokouksen pidosta juuri sinä aikana jolloin olisi pitänyt laatia alustuksia tuolle kokoukselle. Ja vihdoin kun päästiin selville siitä, että edustajakokous tulee pidettäväksi, ei ollut enään aikaa laatia minkäänlaisia alustuksia, ja ellen aivan väärin muista, niin olipahan siinä, että edustajia ehdittiin valitsemaan. Siksipä katson velvollisuudekseni puhua suuni puhtaaksi nyt kun siitä on aika puhua, sekä myöskin kehotan muita siitä puhumaan.

Piirin agitatsioorikassassa on nykyään noin kahdeksan sataa dollaria rahaa. Piirikomitea aikoo saada — ja sen täytyykin saada — luennoitsijan liikkeelle, jonka liikkeellä pitäminen nykyaikana maksanee jonkun verran kolmatta sataa dollaria kuussa. Näitä varoja on jonkun verran saamatta, mutta ei niin paljon, että saatavienkaan kanssa päästäisiin kovin pitkästi toiselle tuhannelle. — Ei kai olisi tarpeellista sanoa, että edustajakokous-kassassa ei ole mitään. Mutta se lienee tarpeellista tietää, että edustajakokousten kuluja peittäessä on aina jouduttu turvaantumaan agitat.-rahastoon. — Tietystikin joulukuulla taasen kannetaan edustajakokousvero, mutta sillä korkeintaan saadaan tuhannen dollaria ja kokouskustannukset tulevat maksamaan jonkunverran toista tuhatta dollaria — jos nim. kokoukseen lähetetään täysi määrä edustajia. Tosiasiat siis puhuvat sinnepäin, että kahtena vuotena kannettu edustajakokousvero edes likimaileen korvaayhden edustajakokouksen kustannukset. — Tuolla rahajutulla olen tahtonut sanoa sitä, että piirimme rahaasiat eivät ole sillä kannalla, että liikojen rahojen hävittämiseksi olisi tarpeellista pitää edustajakokous. Mutta vaativatko tärkeät asiat nyt edustajakokouksen pitoa?

Minun tiedossani ei satu olemaan mitään niin tärkeää asiaa, että sitä ei voitaisi sovitella ja järjestää piirimme lehden palstoilla. Meillä on olemassa piirikomitea ja se on sitä varten, että sen kautta voidaan saada asiat yleisesti käsiteltäväksi ja yleisesti päätettäväksi.

S. S. Järjestön säännöt kylläkin määräävät, että piirikokoukset on pidettävä joka vuosi, mutta noissa säännöissä ei ole mitään, joka selittäisi millä korvataan silloin edustajakokousten kustannukset, kun piirin varat eivät siihen riitä. Siitä kai johtuikin se, että länsipiirin säännöihin tehtiin pykälä, että osastot voivat yleisäänestyksellä peruuttaa edustajakokouksen pitämisen.

Kaiken varalta tahdon sanoa, että minä en kiellä enkä käske pitämään, tai olemaan pitämättä tuota kokousta, minä vaan tahdon sanoa, että nyt siitä asiasta olisi aika puhua. Tammikuun 10:teen päivään mennessä tulee piirikomitea julkaisemaan edustajien äänestysjaon ja sen jälestä on sääntövastaista tehda yleisäänestysehdotusta edustajakokouksen peruuttamiseksi.

Toverillisesti, A. Mäki.

NÄYTELMÄUUTUUKSIA.

Joukkonyrkki (Perkeleen valtakunta) 4-näytöksinen työväen näyt. kirj. M. Hahl, kustantanut Keskipiirin Näytelmäkirjasto, vuokra rolleineen $10.00.

Palava orjantappurapensas, 4-näytöksinen työväen näyt. Aihe Venäjän suuresta vallankumoustaistelusta v. 1905. Vuokra rolleineen $6.00.

Kun rauha tulee, 2-näytöksinen lasten näytelmä, kirj. Kate Richards O'Hare, suom. Maiju Nurmi, kustantanut Keskipiirin Näytelmäkirjasto. Aihe kuinka tuleva sukupolvi rakentaa maailman rauhan. Sopivin näytettäväksi Uuden vuoden päivänä, 1917. Vuokra $2.10.

(Kirjastonsa lähettäneille osastoille 40 pros. alennus).

Keskipiirin näytelmäkirjasto, Työmies Bld. Superior, Was.

Sodan taloudelliset vaikutukset osuuskaupparliikkeeseen

En sijalla niiden taloudellisten kysymysten joukossa, joita meidan on sodan jälkeen ryhdyttävä ratkaisemaan, ovat ehdottomasti kysymykset **hintain muodostuksesta** ja **työn hankinnasta.** Sota on aiheuttanut suurtä pääomien hävitystä. Toiselta puolen on taas paljon pääomaa joutunut kiinni taloudellisesti hedelmättömiin tehtäviin. Tästä ja yleisesta työvoiman kallistumisesta on johtunut, että koneiden ja työkalujen valttämätön korjaaminen kay kalliiksi leikiksi. Kun tarpeet ovat pakottavia, kuten sota aikana on asianlaita, ei säästäväisyydelle panna juuri mitään painoa. Näistä syistä on syntynyt pääoman puute, joka tulee ilmenemään kohonneessa korkokannassa ja taloudellisesti vähemmän järkevässä tuotantomenettelyssä.

Muutamilla teollisuusaloilla on sotatarvetuotannon vaikutuksesta täytynyt etsiä uusia **parannettuja tyotapoja.** Toivottavasti nämä eivät jaa hedelmöittämään ainoastaan sodan, vaan myöskin rauhan pyrkimyksiä. Tämmöistä uudistuspyrkimystä ilmenee etupäässä konerakennusalalla ja kemikaalioiden valmistuksessa. Monin paikoin käytetään myös naisia sellaisissa tehtävissä, joihin ennen käytettiin ainoastaan miehiä. Ei ole luultavaa, että naiset sodan jälkeenkään kokonaan jäävät pois näistä tehtävistä. Me voimme päinvastoin olettaa, että naiset jäävät kaupan ja teollisuuden palvelukseen lukuisammin kuin ennen sotaa. Tätä vastaan ei ole mitään muistuttamista, mikäli tehtävät eivät ole vahingollisia naisille. Mitä suurempi on tuottavien työläisten luku, sitä nopeammin saavutamme jälleen sen toimeentulon tason, jossa olimme ennen sotaa.

Eräs suurimmista vaaroista piilee siinä, että sitä tavatonta **hermojännitystä** johon sota pakottaa suuret joukot ihmisiä, voi seurata sodan loputtua yleinen välinpitämättömyys ja velttous. On välttämätöntä etenkin työväenluokalle varustautua taistelemaan sitä vastaan. Väitetään tosin, että sota aikaansaisi eri kansanluokkien suhteissa käänteentekeviä muutoksia, että pääoman ja työn välinen ero tulisi jopa häviämäänkin. Minusta näyttää kuitenkin siltä, että tällaisiin muutoksiin ei ole pienintäkään merkkiä havaittavissa.

Se asema, jossa me kansalaisina ja osuustoimintamiehinä nyt olemme, on kyllräkin vaikea, sitä voi tuskin vielä arvostella, koska monet määräävät tekijät vaikuttavat vielä salassa. Olisi kuitenkin ajattelematonta jäädä kädet ristissä odottamaan. Osuustoimintaliikkeelle miljoonine jäseneineen, jotka perheineen useissa maissa edustavat neljännestä koko maan väestöstä, on tulevaisuuteen nähden suuri edesvastuu ja se laiminlöisi alkeellisimmat velvollisuutensa, ellei se jo nyt huolehtisi tulevista ajoista. Mutta miten tämä huolehtiminen tapahtuu? Minun mielestäni olisi se kohdistettava erikoisesti pieniin ja läheisiin seikkoihin, joilla meidän liikkeessämme on kuitenkin suuri merkitys, jos ne suoritetaan huolellisesti ja perinpohjin. **Periaatteiden** lujittaminen ja **järjestämistyön** kehittäminen ovat tietenkin ensimäisiä tehtäviämme, jotka vaikuttavat sekä osuustoimintaliikkeen että yhteiskunan hyväksi. Meidän pitäisi minun mielestäni ensimäiset ponnistuksemme kohdistaa varsinkin tuotantolaitostemme täydentämiseen ja mudistamiseen, että sodan päätyttyä